

N° 11 KERZU 1970

« POBL VREIZ »

B.P. 713 ROAZON

KOUMANANTOU

Boutin : 6 L

Skoazell : adaleg 15 L

K.R.P. 2746-79 ROAZON

POBL VREIZ

0,50

KELAOUENN UNVANIEZ DEMOKRATEL BREIZ

BEVET BRO-EUZKADI!

KUDENN VREIZ EUZ BREST D'AN NAONED

AODOU-AN-HANTERNOZ

SANT-BRIEG.

— Hervez pezh 'zo bet klevet e Kendalc'h herberc'htioù yaouankiz an departamant n'ez a ket mat an traoù, rak ret e vo, sur a-walc'h, serriñ tier 'zo. Koulz lavaret, ar re-mañ, ne gavont skoazell nemet digant tud an tu-kleiz ti-kêr Sant-Brieg, nebeut a dra digant ar c'hêriou-all, ha kement digant ar STAD. Koulskoude ul lañs bras a zo gant herberc'htioù yaouankiz an departamant, (e 1970, 800 kartenn ha 18 000 « nozvezh », e 1969, 639 kartenn ha 13 000 « nozvezh »). Daoust hag a vo ret memes-tra serriñ anezho dre ma digasont, a-hervez, re-nebeut a arc'hant ?... Hep labouriou nevez nag arc'hant o tont e vo fall an traoù gant herberc'htioù hag ehandioù PLEVENON ha LANLOUP da gentañ, ha da heul reoù LANUON ha DINAN. Daoust hag o deus c'hoant, tud an tu-dehou o ren, dispenn ur gevredigezh digor d'an holl, tamallet outi bezañ re-boblek ha dizalc'h ?

— Harz-labour didermen e C.E.R.P.

Roet 'zo bet lañs d'un harz-labour didermen

e C.E.R.P. (Emglev Strewiñ traoù apotikerez), gant 80 labourer. Renerien an ti-se o doa kinniget dezho ur c'hrosk « skeulrenket » a 4 % (talvezout a ra ar c'hresk-se reiñ 25 lur muioc'h ar miz d'al labourerien izelañ, ha 100 lur muioc'h ar miz d'ar vistri-vicherourien. Sindikat an ti-labour-se a c'houlenne ur c'hresk miziek a 50 lur evit pep-hini.

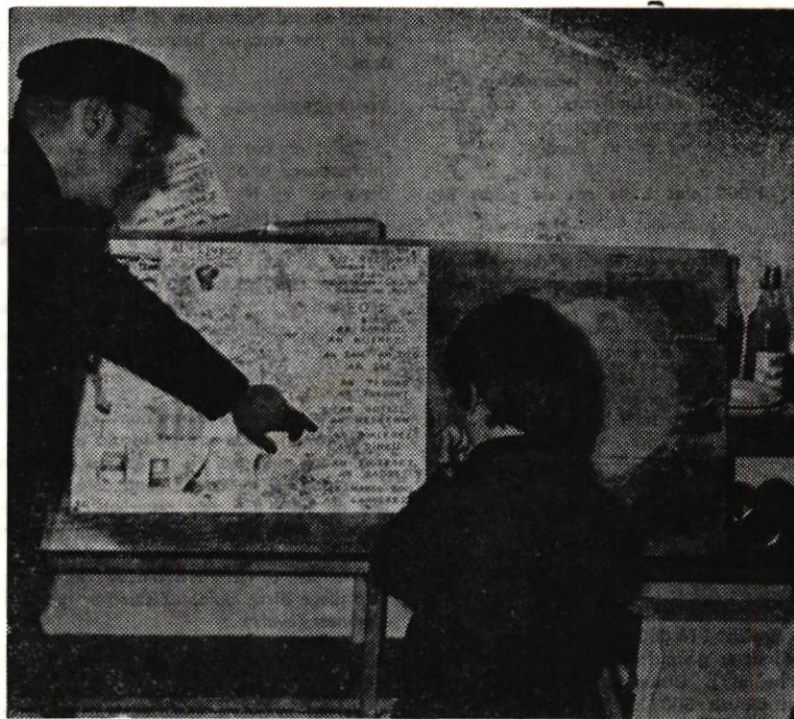
— War wellaat e « Joint Français ».

Asantet o deus, 'benn ar fin, renerien al labouradeg-se goude bezañ lennet ganto kaier-klemm sindikat an ti-se, reiñ ur c'hresk-gopr a 0,25 lur muioc'h d'ar re paet dre an eur, ha 4,5 % muioc'h d'ar re paet dre viz. Ar re nebeutoc'h paet a zegemero un tamm-muioc'h. Sindikat an ti-labour a c'houlenne evit pep hini, 0,50 lur an eur muioc'h.

War ar memes-tro, bez e vo un hanter-eur nebeutoc'h a labour pep sizhun, hep krennañ ar gopr.

Hervez sindikat C.F.D.T. « ret e vije, tamm ha tamm, uhelaat ar goprou, rak re-izel int pa seller ouzh ar re paet el labouradeg-all, tra an

UR SKOUER-VAT: SKOL VREZHONEK PLEUVEUR

« N'EO KET KEN UN DIZONEUR, BREMAN
KAOZEAL BREZHONEG ».

PENNAD-STUR

« Le Peuple Breton » (niv. 84) e-neus diskouezet splann penaoz ema kont gand on bro, ken war dachenn al labour, ken war dachenn ar pinvidigezioù : Sklêr e oa ema Breiz o paourraad muioc'h-mui. E kornioù 'zo ne hallo ket an traoù trei war o zu mad en-dro : evel-se e vez ar vuhez gand Kerien, e departamant Aochou-an-Hanternoz.

E-GIZ-SE EMA KONT GAND DIABARZ AR VRO

Kerien a zo outi, eur barrez vihan euz kanton Boulyriag, diouz tu kreistiez an hent-houarn : n' eus ken med 475 a dud o chom enni, da lavared eo 17 % nebeutoc'h evid ma oa e 1962, pa zave he foblañs da 566 den. 75 bloaz 'zo e veze kontet eur milier a dud o veva eno (ha hoaz e kaver er memes kanton parrezioù all ma vez stankoh ar yaouankizou o skarza kuit dioute). Diwar an 20 pried nevez a zo bet eureujet er bloaz-mañ, n' eus ket bet eur re

KUDENN VREIZ EUZ BREST D'AN NAONED

hevelep kevredigezh, e BEZONS (tost da BARRIZ, BRO-C'HALL).

DINAN :

Treut ar soubenn e bro PLEVEN !
Fall ar jeu e bro-Dinan, rak pa saver ul labouradeg nevez emañ reoù-all o serriñ : echuet eo gant TI VALRANCE (150 den), gant megind GROSEIL, kannadeg AUMONT o vont kuit 'lec'h all, nebeutoc'h a dud hag a labour e S.G.C.I., tud kaset kuit e PENIGUEL (50 den), tra-walc'h gant ar C.A.T. pa vez nemet an hanter eus an dud, trouz 'zo kaset tud e servijoù ar PELLGOMZ. Ret e vije kaout, d'an nebeutañ, 400 plas-labour nevez pep bloaz. Nevez 'zo an A.O. PLEVEN a zisklerie he doa « BREIZH ezhomm eus ur advoutadenn ». Ret eo lavarout n'o deus ket c'hoant, kenseurted PLEVEN ober ar jestr-se.

DEPARTAMANT ROAZHON

ARGENTRE : Ar rener kondaonet.

Soñj oc'h eus eus gwall daol an embregerezh Pasquet ma oa bet kaset kuit 4 micherour yaouank sindiket ha re hir o blev da veno ar rener ha ma oa aet unan anezho betek en em lazhañ. Da soñj lez-varn Gwiruzieg ez eo aet ar ener drest d'e c'hallout ; lakaet e vo da baeañ un digoll digargañ, un digoll dilabour ha 200 Lur dic'haout. Kement ha lavarout ez eo kiriek ar rener evit kalz da Albert Lefort da vezañ marv.

ROAZHON : Diskrogoù labour e ti Oberthur.

Kalz diskrogoù labour un eurvezh zo bet e ti-moulerzh Oberthur a zo o paouez bezañ kemeret gant an trust Chaix-Desfossés eus Paris. N'eo mui Oberthur nemet un adti ma tiglot e c'hoproù e-keñver re labouradegoù all ar strollad. Emañ ar sindikadoù e soñj goulenn kemma da vat goude m'eo troet da fall ar c'huzulioù dre hanter e miz Ebrel.

REDON : 1 000 plas a vo ret da gaout bep bloaz.

Diouzh ar 700 den yaouank a deu d'an oad labourat bep bloaz, ar gouerien a zo ret dezho kemm labour (1 war 5), ar merc'hed n'o deus ket labour, eo bet lakaet anat gant un enklask graet nevez zo e vo ret krouiñ 1 000 plas labour bep bloaz (d'an nebeutañ holl) e bro Redon. Goude enkadenn ar greanti Garnier daoust hag e c'hellou kevalouriezh Bro-C'hall o c'havout ?

DEPARTAMANT AN NAONED

Sav-mouezh digant ar gouerien yaouank a ra gwin bro-naoned.

Kreskiñ a ra an enkadenn a dag labour ar gwin e Breizh (16 000 devezh arat, 60 % diouto rannet ar gounid etre daou en abeg d'ar ar berc'henned). Diskennet eo bet priz ar varrikenn diouzh 500 Lur e 1966 betek 240 Lur e 1970, daoust d'an dispign (frejoù hag all) aet war-dro 350 Lur. Stag eo an enkadenn ouz ar galloud tost divuzul eus 10 war 60 marc'hadour bras a ren war gorn-bro ar gwin, hag ivez ouz an diwerzh a-vremañ. Ur bagadig a dud yaouank eus ar C.D.J.A. a zo 'n em vodet daoust d'an droug graet dezho (dilezet int gant ar re all hag o gwin a chom hep bezañ prenet). Diskouezet o deus kreñv pegement e felle dezho kaout, savet o deus o mouezh a-eneop d'ar sell ouz, gwerzhioù, a-enep d'an douerioù prenet gant ar varc'hadourien (10 % eus korn-bro ar gwin). Pennoù yaouank ar sindikad o deus bet asant an niver brasañ eus ar re a ra gwin evi nac'h an emglev o lakae dindan youl ar varc'hadourien.

An dilabour o kreskiñ.

Stad an dilabour a zo gwashoc'h hiriv eget arak (7879 den, hervez an dud-e-karg, goude 4722 warlene d'an hevelep mare). Gwashoc'h eo c'hoazh eget e-pad ar goanv 1963-1964 (5 300). Boutañ a reer er-maez kalz a vicherourien, met dre vagadigoù na lakaont ket ar labourerien da fiñval holl asamblez. Etre 3 bloaz ez eus bet 25 ti klozet, enno e 1970 : Racineux, Richard, Denis (Klison), Belloil, Martin, Herson, Bégy, Landrin, Goinard (Sant-Nazer), Travaux de l'Ouest, hag all...

An tier a chom digor, a zeu da vezañ muioc'h-mui e dalc'h Pariz ha rediet da ober traoù dister hag a vev diwar un taol-chañs. Kaset eo bet da Bariz burev-kreiz Lu-Brun. N'eus mui eus kevrenn-enklask ti Brissonneau p'o deus Renault, Peugeot hag Alsthom kemeret

perzh en e yalc'had. Diskuliet o deus sindikadoù an ti « paourentez brasoc'h al leve teknikel » hag aon o deus rak arsav an holl oberioù eus Brissonneau ha Lotz en Naoned (1096 den). A-ratoz-kaer eo klasket an harp-se, hervez ar sindikadoù, ha n'eo ket abalamour d'an diaesterioù ekonomikel. Tud a ziskred awalc'h ez eo graet e stal d'ar gevrenn-enklask dija. En arvar int ivez kevrennoù all Brissonneau (govelioù hag all...) daoust da leun a draoù roet dezho da ober. Evel skouer De Wendel e-kenver Govelioù Henbont, e teu Alsthom da vougañ ul labouradeg heñvel outañ, hag a c'hellfe bezañ krenv-oc'h egetañ, hep kuzhat pegen dichek eo dirak gwir milieroù a familhoù da c'hounit o bara.

PENN-AR-BED

BREST

— Diskrog-labour er zavel-tiez.
Euz ar 16 a viz Here betek ar 7 a viz Du o-deus diskroget an 82 labourer implijet en ti Courté. Diskregi a reent abalamour ma oa bet lemmet o frim dillad-louzh digand ar gofrerien, med bez 'o-doa peadra da glemm arôg : tud a oa bet lisañsiet, Ra ne oa bet roet tamm ebet euz ar 14 pe 18 santim a gresk an eur a oa bet prometet gand ar renerien. Ar pezh a houlenne ar grevisted a oa primou euid o frêjou mond-ha-dond, euid o boued, ha dillad, hag ive eur hresk a 10 % war o fê.
Adkroget eo bet gand al labour eur wech m'eo bet rentet d'ar gofrerien o frim dillad-louzh, asamblez gand eun tamm kresk war ar pêou. Hervez ar renerien eo imposubl ober gwelloc'h gand fall eo an traoù er zavel-tiez er momed-mañ. Diskleriet o-deus ar grevisted ne reent nemed paouez an diskrog-labour, da hortoz ar pezh ema ar batroned o vond da ginnig deze.

KONKERNE : Heb labour euid pegeit ?

Kollet eo bet o labour gand 97 euz ar 105 micherourez a oa implijet er « Société Textile Bretonne ». N'eus ket peadra da labourad, hervez ar renerien.

N'eus ket bet lavaret e stumm ebet hag eñ eh adkrog al labour arôg pell.

Adkemeret 'zo bet 30 micherourez eur zizunvez goude ; ar re all ne ouzont tamm ebet hag eñ vo adroet labour deze.

Diskrogoù en uzinou-lêz bro-Garaez.

— En uzinou « Entremont ».

Abaoe an 12 a viz gwengolo a oa bet kaset goulennou da renerien an uzinou « Entremont » e Kemper hag e Karaez gand delegeed ar C.G.T. Dre na felle ket d'ar renerien chilaou ar goulennou-ze, o-deus diskroget an holl vicherourien d'ar 24 a viz Here.

D'ar 27 a viz Here o-deus renket ar renerien plega dirag bolontez stard ar grevisted, hag a honeze evelse :

— pëamant eus 130 miz.
— pëamant 100 lehe 70 % euid euriou labour ar zul hag an devezioù gouel.

Harpet eo bet ar vicherourien o tiskregi gand sindikajou al labourerien douar.

Al lêz a zo bet dastumet gand grevisted, pëet gand al labourerien douar ; an arhant gonezet er stumm-ze e oa lakeet e kev-sikour ar grevisted.

— en UNICOPA :

D'ar 28 a viz here, war-lerh ar meeting savet war an tem « Breiz a fell dezi chom beo », ez eus bet goulennet gand micherourez UNICOPA eur hresk a 7 % 'ar o fêou, ha primou euid eurvezioù labour an noz hag ar zul.

Gonde eun diskrog a 6 devez, o-deus diskleriet ar renerien e oa gwelloc'h gante koll meur a vilion bemdez kentoh euid plega. Paouezet eo bet neuze an diskrog labour war urz ar C.F.D.T., hag a ginnig kreskiñ nerz ar sindikad en ti.

Diskouezet a ra dim an diskrog-se n'eo ket re skler oil ar hooperativou en eur vro kapitalist.

Stad an implijou-labour.

Gwelet on-eus ped ha ped den e-neus kollet e blas en departamant. Muioc'h a implijou labour a zo bet kollet euid ne oa gortozet, ha 'keit-se n'eus ket bet krouet kement a reou nevez hag a oa bet soñjet (ha koulskoude ne ket kalz aneze !), pell ahane : 510 plas nevez a zo bet krouet war ar 980 a oad o hortoz. Tost da 60 % euz an implijou nenez krouet abaoe 6 miz a zo bet roet gand ar supermarhajoù, ha n'eo ket gand uzinioù nevez.

N'eo ket a-walh kement-se, med n'eus ket bet tu hoaz da gonta niver ar goñversanted o-deus kollet o labour en departamant abalamour d'ar supermarhajoù-ze.

PENNAD-STUR

dioute euid chom er vro. Ar verhed yaouank dilabour o vond kuit a-vil-vern a zach ar baotred war o lerh. Lod a sko war-zu Gwen-gamp pe Zant-Brieg, an darn vrasa, avad, ne gav ken fred med e Paris. E-mesk an 88 a labourerien-douar o chom, 16 hebken a zo dindan 40 vloaz. E skol Ker-Zant-Norgant, e oa 90 a vugale e 1910, 70 e troiou 1939 ; hirio n' eus ken med 3. Ha padal e ranko diweza tud ar barrez pëa 55 % euz an ti-debri da zavel er vour euid an 70 bugel o chom. E-giz-se ema an tadou o tivalha euid skol o mibien, a-raog gweled aneze o vond kuit da zervijed Paris.

Ha p' ema eet ken fall an traoù, petra 'ra gouarnamant Paris ? Peogwir on-eus studiet enkadenn on bro, eh ouzom re vad ar wirio-nez : ne ra-eñ mann ebet ! N' eus nemed gweled afer an hentou-braz.

HENTOU-BRAZ BREIZ

1969, ar jeneral De Gaulle e Kemper, ha Kuzul ar Vinistred e Paris, o-doa prometet d' ar Vretoned e vije savet a-benn 1975, en hanternoz hag e kreisteiz Breiz, daou hent-braz ledan a-walh euid diou wetur a beb tu. An aotrou Chalandon, ministr ar benvega, a zo deut nevez 'zo da Roazon, ha setu koazet ar promesaou brao : e 1975 e vo savet, d' ar gwella-tout, an diou drederenn euz an hentou-braz-se hebmuiken ; kornôg Breiz, en tu all da Zant-Brieg ha da Kemper, a ranko tremen gand hentou giz koz, hag eun nebeudig tammouigou-ledannoh.

Ar h-gaullisted o-deus gwerzet Breiz d' ar re binvidig ha d' ar hornioù pinvidig, Paris ha reter ar Frañs da genta-penn. Tristoh hoaz eo an traoù, avad, pa zoñjer na kement a Vretoned a zo eet sod gand De Gaulle.

MOJENN DE GAULLE

Ar radio hag an televizion, p' eo eet De Gaulle da anaon, o-deus kanet meuleudi d' ar Vretoned feal dezañ — re Enez-Sun da skwer —. N' emao ket e-mesk an dud a ra goap ouz unan maro. Koulskoude n' om ket euid gouzañv mojenn De Gaulle. Ar vojenn-ze a zo bet implijet gand ar gouarnamant, da vare an interamant, hag e vo implijet hoaz pell amzer. Kalz dañjerusoh eo ar vojenn o chom war-lerh an den euid an den en e veo. Keit ha ma veze e buhez, forz pegen braz e oa brud De Gaulle, e tiskoueze kaout techou fall evelato ; bremañ m' eo tremenet, ne chom dezañ nemed techou mad, ar re all a zo bet dizoñjet a-grenn.

Mojenn De Gaulle a dalvez da c'hweza lorch hag ourgouill e kalanou ar Frañsizen, evel ma ree mojenn Napoleon gwechall. Rei a ra pouez d' ar re a glask mestronia ar bed diouzh o c'hoant. Kollet e vez o spered mad gand an dud, ha n' ema ket prest ar Frañs peurbaduz — e-giz ma lavaront ! — da zigabestri ar poblou bihan a chom hoaz dindan he yeo. Dao eo dim diskouez d' ar Vretoned, dibaouez, ne zleont ket kaoud fiziañs ken e mevelien De Gaulle koz : ar re-ze n' houlont ket tenna Breiz diouzh ar baourentez.

MOR-BIHAN

An Oriant « France-Elevage »

Evel ma ouiet « France-Elevage » en deus lakaet an alc'houez dindan an nor. An dud impleet en ti o deus diskouezet, dre ruiou kêr e oant fallgoutant. Kantadoù a vecherierion arall o deus en em unanet gante.

« Mechererion ha peizanted unanet » setu pezh a veze lennet war skritelloù 'zo. Re-arall a zisplege penaos tud ar gouarnamant n'o doa ket dalc'hed d'o ger diwar-benn « Govelioù Lokrist ».

O welout an dud den fallgoutant renerion « France-Elevage » o deus goulennet d'an E.D.F. e Gwened derc'hel da rein elektrisite d'an uzin, keve-se « Diaesterioù politik » a vefe da zoujañ.

Gwened. Stad truhek an implij er Mor-bihan.

« An dud dilabour » (3270 anezhe) « a zo tud war an oed » Setu pezh a lar tud ar Prefektur. Ha gwir eo, kement-se ?

Setu ar sifroù resis roet gand ar C.F.D.T. goude un enklask.

Muioc'h a 45 % anezhe o deus nebeutoc'h a 30 ble (ha muioc'h a 60 % e-mesk ar merc'hed). E-mesk ar goulennierion, ar re

cedet a 60 ble hag ouzhpenn nen dint nemet 15,4 % !

Boud e zo 9 wech muioc'h a c'houlennou eget a ginnigoù-labour.

Aes eo kompren en deus an departamant kollet 25 000 implij adal 1954 betek 1968 ! War dek paotr yaouank, 8 a rank mont kuit.

CADEAU de NOEL GOPR evit NEDELEG

● Ul leor e galleg. C'hwi'garo ar gonc'hennou-man. An drede leor « Konc'hennou ar Meilher-Koz » 'zo deut er-mêz. An oberour eo an Ao-Divanach. Ar gonc'hennou-se zo bet dibunet dirag ouspenn pemp mil Krouadur e Penmarc'h, e Sant-Yann, hag er Bergot-Brest.

Distôl a zo bremañ war al leor 8 Lur, plas 10 Lur.

● Ur bladenn e brezoneg. Bez 'zo ivez eur bladenn : « Diou gonc'henn brezoneg ». 12 Lur + mizou post (2 F). E Guezr eti : Divanach, Mesgallic, Brest.

C.C.P. Nantes 627-67.

Imprimerie Commerciale, Rennes

Rener ar gelaouenn : J.-Y. Veillard
1 000 skw tennet.
Diskleriet hervez lezenn : 4° trim.

SKOAZELLIT « POBL VREIZ »

Kasit an argant
da « Bobl Vreiz »
K.R.P. 2746-79 Roazon